

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ši Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politika (toliau – Politika) apibrėžia UAB *Artea Life Insurance* (toliau – Bendrovė arba „mes“) požiūrį į tvarumo rizikas ir su jomis susijusių vertės kūrimo galimybes priimant investicinius sprendimus, nustato nuosavų lėšų ir valdomo turto pagrindus, siekiant atsižvelgti į atsakingo investavimo tikslus, atitinkamus įstatymus bei valdymo standartus.
2. Politika parengta vadovaujantis *Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje nuostatomis (SFDR)*.
3. Politika taikoma Bendrovei ir ja privalo vadovautis Investicinio komiteto nariai, Bendrovės darbuotojai ir struktūriniai padaliniai, atsakingi už investavimo procesą.

II. NAUDOJAMOS SĄVOKOS

4. **Tvarumo rizika** – aplinkos, socialinis ar valdymo įvykis ar situacija, kuriai pasireiškus galėtų kilti reikšmingas neigiamas poveikis investicijai vertei.
5. **ESG** – aplinkos, socialiniai ir valdymo veiksniai, pagal kuriuos investuotojai gali išanalizuoti ir įvertinti investiciją, kiek ji pažengusi tvarumo srityje (tiek kokybiniu ir kiekybiniu požiūriu).
6. **Aplinkos veiksniai** – veiksniai, susiję su gamtos pasauliu. Tai apima atsinaujinančių ir neatsinaujinančių išteklių (pvz., vandens, mineralų, ekosistemų, biologinės įvairovės) naudojimą ir sąveiką su jais.
7. **Socialiniai veiksniai** – veiksniai, kurie daro poveikį žmonių gyvenimui. Tai apima žmogiškojo kapitalo, gyvūnų, vietos bendruomenių ir klientų valdymą.
8. **Valdymo veiksniai** – veiksniai, kurie įtraukia klausimus, susijusius su šalimis ir (arba) jurisdikcijomis arba yra įprasta praktika sektoriuje, taip pat platesnės suinteresuotųjų subjektų grupės interesus.
9. **Darnaus vystymosi tikslai** – tai Jungtinių Tautų patvirtintas tikslų rinkinys, skirtas užtikrinti subalansuotą ekonominę plėtrą, socialinę gerovę ir aplinkos apsaugą, sprendžiant tokias problemas kaip skurdas, nelygybė, klimato kaita, išteklių naudojimas ir institucijų veiksmingumas.
10. **Nedaryti reikšmingos žalos** (angl. *Do No Significant Harm, DNSH*) – tai tvarumo reguliavimo principas, pagal kurį ekonominė veikla, prisidedanti prie vieno ar kelių aplinkosauginių tikslų, laikoma tvaria tik tuo atveju, jeigu ji nedaro reikšmingos žalos nė vienam iš kitų aplinkosauginių tikslų.

III. TAIKYMO SRITIS

11. Bendrovė investuoja į įvairias turto klases (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas, pinigus ir pinigų ekvivalentus, alternatyvias investicijas) per skirtingas investicinio gyvybės draudimo kryptis. Tvarumo rizikos integravimas į sprendimų priėmimo procesą priklauso nuo atskiros investicinės krypties ar kliento portfelio turto, strategijos, investicijos termino. Šios Politikos rekomendacijos yra taikomos visiems esamiems verslo segmentams ir visoms pagrindinėms turto klasėms. Tam tikroms investicinėms kryptims gali būti įgyvendinti papildomi procesai, kad būtų nustatytos, valdomos ir sumažintos ESG rizikos.
12. Mes siekiame įtraukti atsakingo investavimo požiūrį ir prisidėti prie visuomenės gerovės bei tvarios plėtros per ESG kriterijų integraciją, aktyvų įsitraukimą, neigiamą atranką.
13. Pagal dabartinius Bendrovės principus, ESG veiksniai yra mūsų investavimo proceso dalis, o ne tikslas. Mūsų tikslas išlieka – priimti geriausius finansinius sprendimus dėl investicijų rizikos

ir siekiamos gražos taip, kad turto portfelių pajamingumas būtų tvarus ir būtų pateisinti pagrįsti klientų lūkesčiai.

IV. TVARUMO RIZIKOS VALDYMAS INVESTAVIMO PROCESĖ

14. Bendrovėje tvarumo rizikų integravimas grindžiamas aiškiai apibrėžtu procesu, kuris apima tvarumo analizę prieš priimant investicinį sprendimą, reguliarią investicijų priežiūrą po investavimo ir sprendimus dėl veiksmų, kai nustatomos nepriimtinos tvarumo rizikos. Procesas yra taikomas visoms turto klasėms, o jo detalumas ir konkretūs metodai priklauso nuo instrumentų pobūdžio: investicinių fondų, akcijų, obligacijų, valstybių obligacijų ar alternatyvaus turto fondų.
15. Tvarumo rizikos valdymui Bendrovė naudoja tris metodus: (i) integravimą, (ii) įsitraukimą, (iii) neigiamą investicijų atranką. Kiekvienas metodas yra taikomas pagal turto klasėms nustatytas tvarumo analizės taisykles.

15.1. Integravimas

15.1.1. Integruojant tvarumo rizikas Bendrovė papildo tradicinę fundamentalią ar techninę analizę ESG kriterijų vertinimu, naudojant:

- 15.1.1.1. vidinę tvarumo analizę: Bendrovės parengtas ESG rodiklių vertinimo metodikas ir klausimynus;
- 15.1.1.2. išorinius duomenis: pripažintų duomenų tiekėjų (MSCI, Sustainalytics, Bloomberg) reitingus ir rodiklius;
- 15.1.1.3. įmonių ir fondų viešus atskleidimus: tvarumo ataskaitas, finansines ataskaitas, politikų aprašus.

15.1.2. Investuojant į fondus (biržoje prekiaujami fondai (angl. *exchange traded funds* – ETF) ir atviri kolektyvinio investavimo subjektai):

- 15.1.2.1. prieš investuojant vertinama fondo valdymo įmonės ESG politika, valdymo struktūra, dalyvavimo politika, ESG integracijos metodologija;
- 15.1.2.2. vertinamas fondo atitikimas SFDR 8 arba 9 straipsnio reikalavimams;
- 15.1.2.3. analizuojamas neigiamo poveikio tvarumui rodiklių (angl. *principle adverse impact* – PAI) prieinamumas ir kokybė;

15.1.3. iš kelių panašių fondų pasirenkamas tas, kuriam nustatytas aukščiausias ESG įvertinimas ir kuris labiausiai prisideda prie Darnaus vystymosi tikslų. Investuojant į akcijas ir įmonių obligacijas:

- 15.1.3.1. atliekama PAI rodiklių analizė, lyginant su sektoriaus vidurkiais;
- 15.1.3.2. tikrinami trečiųjų šalių ESG reitingai, taikomi minimalūs priimtumo slenksčiai;
- 15.1.3.3. jei trečiųjų šalių rodiklių nėra, atliekama išsami vidinė ESG analizė naudojant Bendrovės metodiką;
- 15.1.3.4. Jeigu investicija tiesiogiai orientuota į tvarumo skatinimą (žaliosios ar susietos su tvarumu obligacijos, atsinaujinančios energijos įmonės akcijų emisija ir pan.) tikrinama atitiktis tvarios investicijos apibrėžimui: indėlis į aplinkos ar socialinius tikslus, Nedaryti reikšmingos žalos principo, minimalių apsaugų laikymasis.

15.1.4. Investuojant į valstybių obligacijas:

- 15.1.4.1. vertinamas valstybės ESG balas, sudarytas iš aplinkos, socialinių ir valdysenos rodiklių;
- 15.1.4.2. tikrinama, ar valstybė nedalyvauja sankcijų režimuose, laikosi tarptautinių susitarimų dėl klimato, žmogaus teisių, valdysenos.

- 15.1.5. Investuojant į uždarus kolektyvinio investavimo subjektus ir alternatyvaus turto fondus:
- 15.1.5.1. pirmiausia vertinamas fondo valdytojo ESG lygis ir integravimo brandumas: ESG politika, įsitraukimo politika, ataskaitų kokybė;
  - 15.1.5.2. pirmenybė teikiama valdytojams, atitinkantiems SFDR 8 ar 9 straipsnių reikalavimus, aukštesnius ESG reitingus, aiškias neigiamų veiklų eliminavimo taisykles.
- 15.1.6. Po investavimo vykdomas nuolatinis stebėjimas: kasmet vertinami PAI rodikliai, ESG reitingai ir jų dinamika. Pastebėjus ženklų neigiamą rodiklių dinamiką, pagal galimybes siekiama gauti paaiškinimus iš bendrovės vadovybės ar fondo valdytojo. Negavus patenkinamų paaiškinimų ir padėčiai negerėjant, inicijuojamas dalinis ar visiškas pozicijos likvidavimas.

15.2. Įsitraukimas

- 15.2.1. Bendrovė skatina suinteresuotųjų subjektų partnerystės ir įsitraukimo galimybes, kurios padeda ESG kriterijų valdymui investicijų valdymo veiklose. Suinteresuotųjų subjektų įsitraukimą laikome pokyčio procesu, kai investuotojai siekia pagerinti investavimo praktikas, turėdami konkretų tikslą. Bendrovė mato realią galimybę daryti įtaką pokyčiui (ypač kai turima didesnė pozicija arba naudojamosi dalyvavimu patariamose tarybose).
- 15.2.2. Įsitraukimas gali būti vykdomas įvairiais būdais, bet dažniausiai jis remiasi ilgalaikiu ir konstruktyviu dialogu su įmonės vadovybe ir fondų valdytojais.
- 15.2.3. Įsitraukimo veiklų tikslas yra daryti poveikį investicijoms, į kurias investuoja Bendrovė, siekiant pagerinti jos tvarumo klausimų valdymą, sumažinti ilgalaikes rizikas ir pagerinti ilgalaikius investicinių portfelių finansinius rezultatus.

15.3. Neigiama investicijų atranka

- 15.3.1. Neigiamos atrankos metodas yra skirtas išvengti veiklų, kurios gali kelti nevaldomą ir nepriimtina investicinę riziką ir veiklų, kurios laikomos žalingomis visuomenei. Siekdami atspindėti Bendrovės pobūdį, taikome dviejų pakopų požiūrį į draudžiamas investicijas:
- 15.3.1.1. Bendrovės nustatytos neleistinos investicijos – taikomos tiesioginėms Bendrovės investicijoms. Šie apribojimai taikomi investicijoms, kurios neatitinka mūsų atsakingo investavimo įsipareigojimų dėl jų reikšmingo poveikio ESG sritims. Pradinės Bendrovės neleistinos investicijos šiuo metu yra šios:
    - 15.3.1.1.1. neteisėtos ekonominės veiklos (prekyba narkotikais, prekyba vogtomis prekėmis, kontrabanda, nelegalūs azartiniai lošimai, sukčiavimas, nelegalus ginklų disponavimas ir kt.);
    - 15.3.1.1.2. tarptautinių tvarumo normų pažeidimai (investicijos, kurios daro didelę žalą žmogaus teisių, darbo, aplinkos ir kovos su korupcija sritims);
    - 15.3.1.1.3. valstybės, pažeidžiančios tarptautines normas ar esančios sankcijų sąrašuose.
  - 15.3.1.2. Papildomos neleistinos investicijos atskiroms investicinėms kryptims. Bendrovė siūlo atskiras investicines kryptis, turinčias skirtingas investavimo strategijas. Atskiros investicinės kryptys savo investicijoms gali turėti griežtesnius ESG standartus lyginant su tais, kurie nustatyti Bendrovės lygiu.

V. INTERESŲ KONFLIKTAI

16. Bendrovė supranta, kad potencialūs interesų konfliktai gali kilti arba faktiniai interesų konfliktai kyla dėl dalyvavimo ir įsitraukimo investicijose akcininkų teisėmis. Bendrovė įgyvendina priemones, kurių tikslas – imtis veiksmų arba susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų, kad būtų išvengta interesų konfliktų arba kad jie būtų tinkamai suvaldyti, kaip to reikalauja Bendrovei taikomi teisės aktai.

VI. DALYVAVIMO IR BALSAVIMO POLITIKA

17. Bendrovė yra patvirtinusi ir taiko *Dalyvavimo ir balsavimo politiką*, kuri nustato principus ir gaires, kurių Bendrovė laikosi, taip pat veiksmus, kuriuos atlieka įsitraukdama į dalyvavimą, susijusį su įmonių – akcinių bendrovių, kurių akcijomis prekiaujama reguliuojamojoje rinkoje ir į kurių akcijas investuotojų vardu investuoja. *Dalyvavimo ir balsavimo politikos* tikslas yra savo investicijomis daryti įtaką tiems emitentams, į kurių finansines priemones Bendrovė investuoja, siekdama pagerinti jų tvarumo klausimų valdymą, sumažinti ilgalaikę riziką ir pagerinti ilgalaikius finansinius rezultatus. Naujausia *Dalyvavimo ir balsavimo politikos* versija yra paskelbta svetainėje www.artea.lt.

VII. ATSAKOMYBĖ IR VIDAUS KONTROLĖ

18. Visi Politikoje nurodyti Bendrovės padaliniai ir darbuotojai atsakingi už tinkamą šioje Politikoje nurodytų jiems priskirtų funkcijų vykdymą.
19. Reguliariai tikrindama ir stebėdama viso portfelio saugumą, kokybę, likvidumą bei pelningumą Bendrovė, be kita ko, vertina turto ypatumus, tarp jų ir tvarumą.
20. Bendrovė pateikia ataskaitas kaip to reikalauja Bendrovei taikomi teisės aktai.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Politika peržiūrima ne rečiau kaip kartą per 3 metus ir, jeigu būtina, atnaujinama.
22. Politika tvirtinama, keičiama ir naikinama Bendrovės valdybos sprendimu.
23. Politikos savininkas – rizikos valdymo funkcija.
24. Politika skelbiama viešai.

Versija	Pakeitimai	Data
Nr. 1. Tvarumo strategija	Paskelbta pagal Techninius reguliavimo standartus	2021-04-01
Nr. 2. Tvarumo strategija	Strategija papildyta nuostatomis dėl investicijų valdytojų įpareigojimų bei neatsižvelgimą į pagrindinį neigiamą investavimo sprendimų poveikį tvarumo veiksniams teikiant rekomendacijas dėl draudimo produktų	2022-01-01
Nr. 3. Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politika	Detalizuotas tvarumo rizikos integravimas investavimo procese. Nuostatos dėl dalyvavimo ir atlygio politikų, pareiškimas dėl neigiamo poveikio tvarumo veiksniams perkelti į atskirą dokumentą.	2023-12-01
Nr. 4. Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politika	Atnaujinta pagal Bendrovės vidaus teisės aktų rengimo reikalavimus – redakcinio pobūdžio pakeitimai.	2025-01-27
Nr. 5. Atsakingo investavimo ir tvarumo rizikos integravimo politika	Detalizuotas investavimo sprendimų priėmimo procesas. Nurodyti tvarumo analizės kriterijai, taikomi skirtingoms turto klasėms.	2026-05-15